

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Απόφαση έγκρισης αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για την υλοποίηση της δράσης “Ενίσχυση υπό σύσταση και υφιστάμενων, Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων του Νοτίου Αιγαίου”, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Νότιο Αιγαίο» 2014-2020

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Έχοντας υπόψη

1. Τον Ν. 3852/07.06.2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87Α'), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει,
2. Τον Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει,
3. Την Απόφαση της Επιτροπής των ΕΚ με αριθμό C (2014) 10179/18.12.2014 που αφορά την έγκριση του Ε.Π. «Νότιο Αιγαίο» (CCI 2014GR16M2OP013), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,
4. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006. όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,
5. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006.
6. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1081/2006.
7. Τον Ν. 4488/13.09.2017, «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α 137), και ειδικότερα τα άρθρα 39 & 40, σχετικά με τον «Αποκλεισμό από δημόσιες συμβάσεις και χρηματοδοτήσεις λόγω παραβάσεων της εργατικής νομοθεσίας»,
8. Το με α.π. 8217/ΕΥΚΕ100/23.01.2018 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων με θέμα: «Εναλλακτική λειτουργία Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) και προσαρμογή

- των διαδικασιών, ροών εργασίας και ρόλων στην λειτουργία αυτή όσον αφορά στη διαχείριση δράσεων κρατικών ενισχύσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020»,
9. Τη με α.π. 137675/ΕΥΘΥ1016/19.12.2018 (Β' 5968) Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ Β' 3521) υπουργικής απόφασης με τίτλο «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (ΦΕΚ Β' 1822) υπουργικής απόφασης "Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 - Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς - Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων"», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,
  10. Τα εγχειρίδια Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου Επιχειρησιακών προγραμμάτων 2014-20 και ειδικότερα το Εγχειρίδιο Διαδικασιών και Ελέγχου Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων.
  11. Τη με α.π. 126829/ΕΥΘΥ 1217/8.12.2015 (ΦΕΚ Β' 2784) Κοινή Υπουργική Απόφαση «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 σύμφωνα με το αρ. 22 του Ν.4314/2014»,
  12. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (ΟJ EL L 352/24.12.2013) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis) και την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων συμβατών με την εσωτερική αγορά,
  13. Τον Κανονισμό 651/2014 (Ο. J EE L 187/1 της 26.06.2014) για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης
  14. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 821/2014 της Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2014 περί καθορισμού κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις λεπτομέρειες για τη μεταβίβαση και διαχείριση των συνεισφορών των προγραμμάτων, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις πράξεις και το σύστημα καταγραφής και αποθήκευσης των δεδομένων,
  15. Τη με α.π. 97724/ΕΥΘΥ 750/19.09.2018 Απόφαση, σχετικά με τον καθορισμό των επιλέξιμων λειτουργικών δαπανών του ΕΦΕΠΑΕ που απαιτούνται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων / καθηκόντων που αναλαμβάνει για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 – 2020, όπως ισχύει,
  16. Τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1046/2018, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012,
  17. Τη με αρ. πρωτ. οικ.4613/2018/08.01.2019 (ΦΕΚ28/Β/15.01.2019) Απόφαση Περιφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου με θέμα: «Ορισμός του ΕΦΕΠΑΕ ως Ενδιάμεσου Φορέα του Ε.Π. «Νότιο Αιγαίο 2014-2020» και Ανάθεσης καθηκόντων διαχείρισης για Πράξεις Κρατικών Ενισχύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Νότιο Αιγαίο» όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει,
  18. Τη με αρ. 43/2019 Απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Σύρου για την ανάδειξη Περιφερειάρχη, Αντιπεριφερειάρχων και Περιφερειακών Συμβούλων τακτικών και αναπληρωματικών στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου,

19. Την Υπουργική Απόφαση με αριθ. 68317/05.07.2022 (ΦΕΚ 3597/Β'/08.07.2022) με την οποία συστάθηκε /αναδιαρθρώθηκε η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος «Νότιο Αιγαίο»,
20. Τη με αρ. πρωτ. 950/10.03.2021 Απόφαση έγκρισης Γραπτής Διαδικασίας του ΕΠ Νότιο Αιγαίο 2014-2020, με την οποία εγκρίθηκαν η εξειδίκευση, η μεθοδολογία αξιολόγησης και τα κριτήρια επιλογής της δράσης.
21. Τη με αρ. πρωτ. 12160/ΕΥΚΕ 182/07.02.2022 διατύπωση σύμφωνης γνώμης επί του σχεδίου πρόσκλησης για τη δράση «Ενίσχυση υπό σύσταση και υφιστάμενων, Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων του Νοτίου Αιγαίου»,
22. Τη με αρ. πρωτ. 470/11.02.2022 Πρόσκληση υποβολής προτάσεων “Ενίσχυση υπό σύσταση και υφιστάμενων, Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων του Νοτίου Αιγαίου”, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Νότιο Αιγαίο» 2014-2020 και τις με αρ. πρωτ. 980/28.03.2022, 1207/08.04.2022, 1322/14.04.2022, 1330/15.04.2022, 2592/15.07.2022 και 4122/15.11.2022 τροποποιήσεις της.
23. Τη με αρ. πρωτ. 825/14.03.2022 Απόφαση Έγκρισης Αρχείου Συχνών ερωτήσεων απαντήσεων και τη με αρ. πρωτ. 1016/28.03.2022 1η τροποποίησή της.
24. Τη με αρ. πρωτ. 3598/07.10.2022 Απόφαση Ένταξης Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων της δράσης “Ενίσχυση υπό σύσταση και υφιστάμενων, Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων του Νοτίου Αιγαίου”» με Κωδικό ΟΠΣ 5643 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Νότιο Αιγαίο 2014-2020»

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Την έγκριση του αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για την υλοποίηση της δράσης “Ενίσχυση υπό σύσταση και υφιστάμενων, Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων του Νοτίου Αιγαίου” για την αποσαφήνιση και διευκρίνιση σημείων της Αναλυτικής Πρόσκλησης της δράσης και των παραρτημάτων της, όπως επισυνάπτεται στην παρούσα.

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΑΤΖΗΜΑΡΚΟΣ

Συνημμένα:

Κατάλογος των Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη δράση «Ενίσχυση υπό σύσταση και υφιστάμενων, Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων του Νοτίου Αιγαίου», στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Νότιο Αιγαίο» 2014-2020

Κοινοποίηση :

1. Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

- Γραφείο Υφυπουργού Ανάπτυξης & Επενδύσεων
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ
- Γραφείο Γενικού Διευθυντή ΕΑΣ
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Δράσεων ΕΚΤ (ΕΥΣΕΚΤ)
- Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων (ΕΥΚΕ)
- Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης (ΕΥΘΥ)

2. ΕΦΕΠΑΕ/ΕΛΑΝΕΤ

Εσωτερική Διανομή :

- Γραφείο Περιφερειάρχη
- Προϊστάμενο ΕΥΔ

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

«Ενίσχυση υπό σύσταση και υφιστάμενων, Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων του Νοτίου Αιγαίου»

1. Ποια η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών στην περίπτωση υπό σύσταση επιχείρησης που δεν διέθετε τον/τους δηλούμενο/ους ΚΑΔ κατά την ένταξη;

Απάντηση: Στην περίπτωση υπό σύσταση επιχείρησης που δεν διέθετε τον/τους δηλούμενο/ους ΚΑΔ κατά την ένταξη, ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών λαμβάνεται η ημερομηνία κατά την οποία η επιχείρηση θα προβεί στην έναρξη των δηλωθέντων ΚΑΔ επένδυσης, σύμφωνα με την ημερομηνία δήλωσης στη ΔΟΥ. Εξαιρέση αποτελεί η περίπτωση όπου πραγματοποιούνται κατασκευαστικές εργασίες στην επιχείρηση και έχει γίνει έναρξη με κατασκευαστικούς ΚΑΔ.

2. Είναι επιλέξιμο το κόστος ενοικίων, εάν ο εκμισθωτής είναι ταυτόχρονα και εταίρος της δικαιούχου επιχείρησης;

Απάντηση: Όχι, στην περίπτωση αυτή τα ενοίκια δεν αποτελούν επιλέξιμη δαπάνη. Σύμφωνα με τη Πρόσκληση, δεν είναι επιλέξιμη η δαπάνη για μίσθωση επαγγελματικών χώρων ιδιοκτησίας συγγενικών προσώπων έως 2ου βαθμού (εξ' αίματος και εξ' αγχιστείας) των εταίρων ή συνδεδεμένων ή συνεργαζόμενων επιχειρήσεων.

3. Μπορούν να επιδοτηθούν δαπάνες ενοικίων στην περίπτωση που το ακίνητο που μισθώνεται ανήκει κατά αναλογία σε σύζυγο ή συγγενή (α' και β' βαθμού);

Απάντηση: Τα ενοίκια αποτελούν στην περίπτωση αυτή επιλέξιμη δαπάνη, αλλά μόνο για το τμήμα που καταβάλλεται σε μη συγγενή (α' και β' βαθμού). Π.χ. αν επαγγελματική στέγη ανήκει κατά 50% σε συγγενή (α' και β' βαθμού) ή στο/η σύζυγο του/της δικαιούχου και κατά 50% σε τρίτο πρόσωπο (δεν υπάρχει συγγενική ή συζυγική σχέση), τότε μπορεί να επιδοτηθεί το 50% του μισθώματος. Σε κάθε περίπτωση θα πραγματοποιείται έλεγχος για το εύλογο του μισθώματος αναλογικά με τις τιμές της αγοράς.

4. Αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη η απόσβεση κτιριακών δαπανών;

Απάντηση: Οι αποσβέσεις των κτιριακών δαπανών δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη και δεν δύναται να επιδοτηθούν στο πλαίσιο της κατηγορίας δαπάνης 5 «Αποσβέσεις Λοιπού Εξοπλισμού Επιχείρησης», καθώς οι αποσβέσεις αφορούν πάγιο εξοπλισμό (ενσώματο και άυλο) που θα χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες της Πράξης.

5. Αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη η απόσβεση εξοπλισμού που κοστίζει πάνω από 1.500€ ανά τεμάχιο;

Απάντηση: Όχι, δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη. Σύμφωνα με την Πρόσκληση της δράσης, στην κατηγορία δαπάνης 5 είναι επιλέξιμες οι δαπάνες ολοσχερούς (100%) απόσβεσης παγίων στοιχείων τα οποία σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία δύναται να αποσβένονται πλήρως εντός του έτους στο οποίο αποκτήθηκαν (αξία αγοράς ανά τεμάχιο κάτω των 1.500€ χωρίς ΦΠΑ).

- 6. Για να επιχορηγηθούν οι δαπάνες απόσβεσης θα πρέπει να έχει κλείσει το έτος απόκτησης ή θα μπορεί να επιδοτηθούν και μέσα στο έτος χρήσης του παγίου;**

Απάντηση: Εφόσον τα πάγια της επιχείρησης έχουν κόστος κτήσης καθαρής αξίας μικρότερης των 1.500€, μπορεί να πιστοποιηθεί η πλήρης απόσβεσή τους, μετά την αγορά του παγίου, υπό την προϋπόθεση ότι η αντίστοιχη απόσβεση έχει λογιστικοποιηθεί στα βιβλία της επιχείρησης. Όσον αφορά στα πάγια της επιχείρησης που έχουν κόστος κτήσης καθαρής αξίας μεγαλύτερης ή ίσης των 1.500€, δεν δύναται να πιστοποιηθούν.

- 7. Σε ποιες περιπτώσεις αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη ο ΦΠΑ;**

Απάντηση: Ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης ή επιστροφής του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ, όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφ' όσον βαρύνει δαπάνες που συνδέονται με την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου και μόνο για το μέρος αυτό. Ο ΦΠΑ, που μπορεί να ανακτηθεί με οποιονδήποτε τρόπο δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη ακόμη και εάν δεν ανακτάται από το δικαιούχο. Ο ΦΠΑ, που βαρύνει δαπάνες, που χρησιμοποιούνται για την άσκηση δραστηριοτήτων, που υπάγονται στα ειδικά καθεστώτα κατ' αποκοπή καταβολής του φόρου δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη. Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης, όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό, που δεν μπορεί να ανακτηθεί (ΣΔΕ, άρθρο 22, Κ. 1303/2013, άρθρο 69, παρ.3).

- 8. Είναι επιλέξιμες στο σύνολό τους οι δαπάνες οι οποίες αναγράφονται στους λογαριασμούς ΔΕΚΟ;**

Απάντηση: Είναι επιλέξιμες όλες οι δαπάνες που αναγράφονται στους λογαριασμούς ΔΕΚΟ πλην του ΦΠΑ (στις περιπτώσεις που είναι ανακτήσιμος), των τελών σύνδεσης, τυχόν τόκων υπερημερίας και τυχόν πρόσθετων μη επιλέξιμων δαπανών, όπως για παράδειγμα συνδρομητική τηλεόραση.

- 9. Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες ασφαλιστικών εισφορών εταίρων ΙΚΕ, Ε.Π.Ε. (πλην διαχειριστών) για τους οποίους δεν είναι υποχρεωτική η ασφάλιση;**

Απάντηση: Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες ασφαλιστικών εισφορών εταίρων ΙΚΕ, Ε.Π.Ε. (πλην διαχειριστών) αποκλειστικά για υπό σύσταση ή πολύ μικρών επιχειρήσεων, εφόσον αυτές έχουν νομίμως καταχωρηθεί και έχει γίνει η αντίστοιχη λογιστική εγγραφή στα βιβλία της επιχείρησης.

- 10. Η συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια (με παράλληλα B2B events) λογίζονται ως συμμετοχή σε εκθέσεις (δαπάνες προβολής);**

Απάντηση: Όχι, η συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια δεν λογίζεται ως συμμετοχή σε έκθεση και δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

11. Για τον επιλέξιμο ΚΑΔ 77.21.10.08 για ενοικίαση ηλεκτρικών ποδηλάτων, επιδοτούνται τα ηλεκτρικά ποδήλατα που δεν απαιτείται άδεια κυκλοφορίας από το υπουργείο συγκοινωνιών;

Απάντηση: Δεδομένου ότι το ηλεκτρικό ποδήλατο δεν απαιτεί άδεια κυκλοφορίας και άρα δεν θεωρείται όχημα, δύναται να είναι επιλέξιμο ως εξοπλισμός, εφόσον συνάδει με τον ΚΑΔ επένδυσης.

12. Σύμφωνα με την Πρόκληση, επιχειρήσεις οι οποίες ανήκουν στη κατηγορία «Γ3 Υπό Σύσταση Επιχειρήσεις» θα πρέπει να διαθέτουν το δηλωμένο κατά την ένταξη ΚΑΔ Επένδυσης για εγκατάσταση εντός της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου πριν την πρώτη εκταμίευση συμπεριλαμβανομένης της προκαταβολής. Πως αντιμετωπίζουμε περίπτωση τουριστικών επιχειρήσεων οι οποίες προβαίνουν σε εργασίες ανέγερσης/διαμόρφωσης κτίσματος και αρχικά κάνουν έναρξη με τον ΚΑΔ 41.20.20.01 «Εργασίες διαμόρφωσης ή ανέγερσης κτίσματος ή άλλου είδους κατασκευών»; Θα ισχύει η ίδια προϋπόθεση;

Απάντηση: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να διαθέτουν τον ΚΑΔ επένδυσης πριν την πρώτη εκταμίευση. Κατ' εξαίρεση, σε περιπτώσεις όπου αυτό δεν είναι εφικτό, μπορεί να προσκομιστεί (όπου απαιτείται βάσει των φορολογικών διατάξεων) βεβαίωση έναρξης εργασιών με ΚΑΔ 41.20.20.01 «Εργασίες διαμόρφωσης ή ανέγερσης κτίσματος ή άλλου είδους κατασκευών (ως αγαθού επένδυσης του άρθρ. 33 παρ. 4 του Κώδικα ΦΠΑ) για ίδια άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας με δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ των εισροών τους» ή τον 41.20.20.02 «Εργασίες διαμόρφωσης ή ανέγερσης κτίσματος ή άλλου είδους κατασκευών (ως αγαθού επένδυσης του άρθρ.33 παρ.4 του Κώδικα ΦΠΑ) για ίδια άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας χωρίς δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ των εισροών τους». Στην περίπτωση αυτή οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διαθέτουν τον ΚΑΔ της επένδυσης μέχρι την τελική πιστοποίηση.

13. Στις επιλέξιμες δαπάνες είναι και η «ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ & Α' ΥΛΩΝ».

Ως α' ύλες για ένα εστιατόριο θεωρούνται και οι α' ύλες για την παρασκευή φαγητών πχ κρέας, ψωμί, λαχανικά κ.λπ.;

Απάντηση: Οι εν λόγω δαπάνες δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες της Κατ. Δαπάνης 12. ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ & Α' ΥΛΩΝ.

14. Μια τουριστική επιχείρηση η οποία αφορά ενοικίαση κατοικιών, έχει σύμβαση με εξωτερικό συνεργείο καθαρισμού το οποίο αναλαμβάνει τον καθαρισμό των καταλυμάτων και του ματισμού (σεντόνια, πετσέτες κ.λπ.). Μπορεί να συμπεριληφθεί το κόστος αυτό στις λειτουργικές δαπάνες;

Απάντηση: Οι εν λόγω δαπάνες δύναται να συμπεριληφθούν στη κατηγορία 11 «ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ» της Πρόσκλησης.

15. Είναι επιλέξιμη η δαπάνη για αγορά και τοποθέτηση εξωλέμβιας μηχανής από επιχείρηση ενοικίασης σκαφών στην κατηγορία δαπάνης 2 «ΑΓΟΡΑ / ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ»;

Απάντηση: Είναι επιλέξιμη η δαπάνη για αγορά και τοποθέτηση εξωλέμβιας μηχανής εφόσον είναι καινούργια, συναφής με τον ΚΑΔ επένδυσης και πληροί σωρευτικά τις προϋποθέσεις της πρόσκλησης.

16. Οι δαπάνες εκπαίδευσης/κατάρτισης προσωπικού, είναι επιλέξιμες:

- i. από πιστοποιημένους εκπαιδευτές ενηλίκων ή/και από συγκεκριμένα κέντρα δια βίου μάθησης του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.);
- ii. από Κέντρα Εξειδικευμένης Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης πιστοποιημένα από τη Διεύθυνση της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς και Δια Βίου Μάθησης του υπουργείου Παιδείας ή και από άλλους φορείς που λειτουργούν υπό την αιγίδα και αδειοδότηση του Δημοσίου;

Απάντηση:

- i. Οι δαπάνες εκπαίδευσης/κατάρτισης προσωπικού είναι επιλέξιμες μόνο από πιστοποιημένους φορείς και όχι από πιστοποιημένους εκπαιδευτές.
Ενδεικτικά, αναζήτηση Φορέων ΚΕΚ - Εξειδικευμένων Κέντρων:
<https://www.eoppep.gr/index.php/el/news/2-uncategorised/62-searchkek>
- ii. Οι δαπάνες που αφορούν προγράμματα εξειδικευμένης επιμόρφωσης / εκπαίδευσης / κατάρτισης που παρέχονται από Κέντρα Εξειδικευμένης Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης πιστοποιημένα από τη Διεύθυνση της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς και Δια Βίου Μάθησης του υπουργείου Παιδείας ή και από άλλους φορείς που λειτουργούν υπό την αιγίδα και αδειοδότηση του Δημοσίου (π.χ. Προγράμματα Επαγγελματικής Επιμόρφωσης από ΑΕΙ, σεμινάρια διαμεσολαβητών από αδειοδοτημένους από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων φορείς, κλπ.), είναι επιλέξιμες.

17. Είναι επιλέξιμη η πιστοποίηση παραστατικού, το οποίο έχει εξοφληθεί (εν μέρει) με εξαργύρωση πόντων (μέσω χρεωστικής ή πιστωτικής κάρτας);

Απάντηση: Στην περίπτωση τμηματικής εξόφλησης μέσω εξαργύρωσης πόντων, πιστοποιείται μόνο το μέρος της επιλέξιμης αξίας του παραστατικού που εξοφλήθηκε από τον Δικαιούχο, χωρίς την αξία εξαργύρωσης πόντων.

18. Σε περίπτωση κατάθεσης μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή από τρίτο πρόσωπο, χρειάζεται να προσκομισθεί κάποιο συμπληρωματικό παραδοτέο;

Απάντηση: Σε περίπτωση κατάθεσης από τρίτο πρόσωπο, πρέπει να προσκομίζεται υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου/νομίμου εκπροσώπου ότι το τρίτο πρόσωπο ενήργησε για λογαριασμό της επιχείρησης και δεν σχετίζεται οικονομικά/εμπορικά με τον προμηθευτή.

19. Είναι αποδεκτή η εξόφληση δαπάνης μέσω εμβάσματος από λογαριασμό τρίτου;

Απάντηση: Δεν είναι αποδεκτή η εξόφληση δαπάνης από λογαριασμό τρίτου. Εξαίρεση αποτελεί η περίπτωση πληρωμής ασφαλιστικών εισφορών και ΦΜΥ από το λογιστή της επιχείρησης, όπου η πληρωμή είναι αποδεκτή εφόσον υπάρχει ιδιωτικό συμφωνητικό ή σχετική εξουσιοδότηση / υπεύθυνη δήλωση και προσκομίζονται οι σχετικές αποδείξεις είσπραξης για τα αντίστοιχα ποσά καταβολής στο λογιστή της επιχείρησης.

20. Η εξόφληση του ενοικίου με μετρητά είναι αποδεκτός τρόπος πληρωμής;

Απάντηση: Όχι. Σύμφωνα με το ΦΕΚ τ. Α', αρ. φύλλου 201, 12/12/2019 (ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4646) καθίσταται πλέον υποχρεωτικό οι δαπάνες ενοικίου να έχουν εξοφληθεί με τη χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών, προκειμένου αυτές να είναι επιλέξιμες. Η συγκεκριμένη διάταξη είναι δεσμευτική, αφού ορίζεται ρητά στο ισχύον φορολογικό πλαίσιο. Η συγκεκριμένη τροποποίηση ισχύει από τη δημοσίευση του σχετικού Νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δηλαδή από τις 12 Δεκεμβρίου 2019.

21. Μπορεί να υποβληθεί αίτημα τροποποίησης έδρας/τόπου εγκατάστασης, όταν έχουν πιστοποιηθεί σε ενδιάμεσο έλεγχο κτιριακές δαπάνες στον αρχικό τόπο υλοποίησης;

Απάντηση: Επιτρέπεται, εφόσον τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις της Πρόσκλησης, με συμψηφισμό τυχόν πιστοποιημένων δαπανών κατά τον επόμενο έλεγχο (περικοπή κτιριακών δαπανών στην παλιά έδρα). Να σημειωθεί ότι, η επιχείρηση θα πρέπει να υλοποιήσει το επενδυτικό της σχέδιο στο νησί το οποίο δηλώθηκε ως τόπος υλοποίησης και βάσει του οποίου αξιολογήθηκε η πρόταση. Σε διαφορετική περίπτωση, ο ΕΦΕΠΑΕ προβαίνει σε επαναξιολόγηση του επιχειρηματικού σχεδίου με βάση τον νέο τόπο υλοποίησης. Εφόσον η νέα βαθμολογία που θα προκύψει δεν υπερβαίνει τη βάση ένταξης, όπως αυτή διαμορφώθηκε κατά την αξιολόγηση, ανακαλείται η απόφαση ένταξης του επιχειρηματικού σχεδίου και επιστρέφεται τυχόν ληφθείσα χρηματοδότηση.

22. Πως αντιμετωπίζεται περίπτωση κατά την οποία επιχείρηση εντάχθηκε έχοντας δηλώσει ότι θα υλοποιήσει 2 Ε.Μ.Ε. λαμβάνοντας βαθμολογία 10 στο κριτήριο «Β.1: Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης υπολογιζόμενης σε ετήσιες μονάδες πλήρους απασχόλησης μισθωτής εργασίας (Ε.Μ.Ε)» και κατά την υλοποίηση πραγματοποιεί λιγότερα (π.χ. 1,7 Ε.Μ.Ε.);

Απάντηση: Η επιχείρηση θα πρέπει να υλοποιήσει στο επενδυτικό της σχέδιο τον αριθμό των Ε.Μ.Ε. που δήλωσε κατά την ένταξη στο πρόγραμμα και βάσει του οποίου αξιολογήθηκε η πρόταση. Σε διαφορετική περίπτωση, ο ΕΦΕΠΑΕ προβαίνει σε επαναξιολόγηση του επιχειρηματικού σχεδίου με βάση τον υλοποιημένο αριθμό Ε.Μ.Ε. Εφόσον η νέα βαθμολογία που θα προκύψει δεν υπερβαίνει τη βάση ένταξης, όπως αυτή διαμορφώθηκε κατά την αξιολόγηση, ανακαλείται η απόφαση ένταξης του επιχειρηματικού σχεδίου. και επιστρέφεται τυχόν ληφθείσα χρηματοδότηση.

23. Πως αντιμετωπίζεται περίπτωση κατά την οποία επιχείρηση εντάχθηκε έχοντας δηλώσει ότι θα υλοποιήσει δαπάνες κατάρτισης/εκπαίδευσης προσωπικού ή εταίρου, λαμβάνοντας βαθμολογία 10 στο κριτήριο «Β.2: Δαπάνες κατάρτισης/εκπαίδευσης προσωπικού/εταίρου» και κατά την υλοποίηση δεν πραγματοποιεί τις εν λόγω δαπάνες;

Απάντηση: Η επιχείρηση θα πρέπει να υλοποιήσει την/τις δαπάνη/νες που δήλωσε κατά την ένταξη στο πρόγραμμα και βάσει των οποίων αξιολογήθηκε η πρόταση. Σε διαφορετική περίπτωση, ο ΕΦΕΠΑΕ προβαίνει σε επαναξιολόγηση του επιχειρηματικού σχεδίου και μηδενισμό του εν λόγω κριτηρίου. Εφόσον η βαθμολογία που θα προκύψει δεν υπερβαίνει τη βάση ένταξης, όπως αυτή διαμορφώθηκε κατά την αξιολόγηση, ανακαλείται η απόφαση ένταξης του επιχειρηματικού σχεδίου. και επιστρέφεται τυχόν ληφθείσα χρηματοδότηση.

24. Στο κεφάλαιο 10.2.2 Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης αναφέρεται ότι: « Το Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης – Πιστοποίησης πρέπει να υποβληθεί το αργότερο, εντός εξήντα (60)

ημερολογιακών ημερών μετά την τυπική ημερομηνία λήξης της σχετικής πράξης». Ποια ημερομηνία λαμβάνεται υπόψη ως ημερομηνία υποβολής του αιτήματος, η ηλεκτρονική υποβολή στο ΠΣΚΕ ή η προσκόμιση του φυσικού φακέλου στον φορέα;

Απάντηση: Ως ημερομηνία υποβολής του Τελικού Αιτήματος λαμβάνεται η ημερομηνία οριστικοποίησης στο ΠΣΚΕ.

25. Διευκρινίσεις επί ζητημάτων επιλεξιμότητας δαπανών που προκύπτουν σε περιπτώσεις Τελικών Αιτημάτων Ελέγχου, μετά το πέρας της περιόδου υλοποίησης.

- Παραστατικό τιμολόγησης εντός περιόδου υλοποίησης, αλλά παράδοση εξοπλισμού με Δελτίο Αποστολής μετά την καταληκτική ημερομηνία.

Απάντηση: Η δαπάνη περικόπτεται στο σύνολό της ως μη επιλέξιμη.

- Παραστατικά τιμολόγησης και πληρωμής με ημερομηνία έκδοσης μετά την περίοδο υλοποίησης που αφορούν δαπάνη που υλοποιήθηκε εντός της περιόδου υλοποίησης π.χ. ΕΦΚΑ, ΔΕΚΟ κτλ.

Απάντηση: Η δαπάνη περικόπτεται στο σύνολό της ως μη επιλέξιμη.

- Παραστατικό πληρωμής (Internet Banking, χρεωστική/πιστωτική κάρτα, τραπεζική επιταγή) με ημερομηνία εντολής εντός περιόδου υλοποίησης, αλλά η πληρωμή στον προμηθευτή εκτελέστηκε σύμφωνα με το extrait μετά την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης.

Απάντηση: Σε περίπτωση που η ημερομηνία εντολής πληρωμής είναι πριν την λήξη του έργου αλλά η εκτέλεση της συναλλαγής από την τράπεζα, βάση ημερομηνίας extrait, είναι μετά τις 31/12/2023 (λόγω τραπεζικού συστήματος), η πληρωμή δεν είναι επιλέξιμη και η δαπάνη περικόπτεται στο σύνολο της.

- Σε περίπτωση εξόφλησης μέρους του παραστατικού αγοράς εκπρόθεσμα, περικόπτεται το σύνολο ή μέρος του παραστατικού; Εξαιρέση μπορεί να πραγματοποιηθεί για ΙΚΑ, ΦΜΥ μισθοδοσίας και παρακράτησης φόρου;

Απάντηση: Σε περίπτωση εκπρόθεσμης εξόφλησης, η δαπάνη κρίνεται μη επιλέξιμη στο σύνολό της. Κατ' εξαιρέση, εφόσον αφορά σε δαπάνη ΙΚΑ, ΦΜΥ και παρακράτηση 20%, μη επιλέξιμη δαπάνη θεωρείται μόνο το μέρος της δαπάνης που αποπληρώθηκε εκπρόθεσμα.

26. Μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου μπορεί η έδρα/υποκατάστημα της επιχείρησης, η οποία ήταν και ο τόπος υλοποίησης της επένδυσης, να μεταφερθεί σε νέα εγκατάσταση;

Απάντηση: Κατά το χρονικό διάστημα των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, τριών (3) ετών από την ημερομηνία τελικής εκταμίευσης, μπορεί να γίνει μεταφορά τόπου υλοποίησης μόνο εντός της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Σε αντίθετη περίπτωση επιβάλλεται επιστροφή της δημόσιας επιχορήγησης αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις.

27. Ο εξοπλισμός που θα επιδοτηθεί μέσω της Δράσης μπορεί να είναι μεταχειρισμένος;

Απάντηση: Όχι, η δαπάνη για την αγορά εξοπλισμού είναι επιλέξιμη με την προϋπόθεση ότι ο εξοπλισμός είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούριος, αμεταχείριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης και πληροί όλες τις απαιτούμενες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας της εν λόγω κατηγορίας δαπάνης. Επισημαίνεται ότι είναι επιλέξιμες οι δαπάνες απόσβεσης παγίων στοιχείων (έως 1.500€), τα οποία έχουν αγορασθεί μεταχειρισμένα, εφόσον τηρούνται σωρευτικά οι υπόλοιπες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας.

28. Επιτρέπεται η αντικατάσταση του ΚΑΔ επένδυσης που δηλώθηκε κατά την ένταξη του επενδυτικού σχεδίου;

Απάντηση: Η αντικατάσταση του ΚΑΔ επένδυσης δύναται να γίνει αποδεκτή, με την υποβολή σχετικού αιτήματος τροποποίησης από τον δικαιούχο, εφόσον τεκμηριώνεται ότι δεν αλλοιώνονται η φύση και οι στόχοι του επενδυτικού σχεδίου και εξακολουθούν να τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις της Πρόσκλησης.